

Europa tycks vara på väg att tappa greppet igen

Svenska Dagbladet den 26 februari 2015

Så länge USA stod utanför andra världskriget var det osäkert vilken sida som skulle vinna. Men med hjälp av de amerikanska insatser som så småningom kom fick de allierade övertaget. Majoriteten av Europas judar mördades i Förintelsen. De som trots allt räddades gjorde det tack vare USA:s insatser – åtminstone enligt den amerikanska historieskrivningen. När nu judar återigen mördas i Europa, vid attacker mot alltifrån livsmedelsaffärer till museer och konfirmationsfester, frågar sig amerikanerna om Europa håller på att tappa greppet igen.

I dagarna hölls en paneldiskussion med akademiker och diplomater i Washington DC. Frågan som ställdes var om det finns en framtid för Europas judar. Panelens deltagare var inte övertygade om att svaret är ja. En av talarna, en professor i statsvetenskap från Johns Hopkins-universitetet, inledde med att säga att även om det inte är en ny kristallnatt som Europa nu upplever, så har historien lärt USA att Europa inte är att lita på när det gäller att erbjuda skydd åt sin judiska befolkning.

För det första menade panelen att integrationsproblemen i Europa är så stora att alla minoritetsgrupper, inte bara judar, hotas. De flesta av Europas länder har många medborgare med rötter i andra länder. Problemet är att dessa inte släpps in i samhället. Att betraktas som fullständigt "fransk", "tysk" eller för den delen "svensk" är alltför ofta förbehållet dem vars familjer sedan många generationer befinner sig i landet. Det leder till utanförskap, konflikter och våld.

För det andra lyfte panelen fram problemet med den europeiska vänsterns antipati mot Israel. När staten Israel grundades 1948 stöddes den av såväl Sovjetunionen som vänsterrörelsen i Europa. Men i takt med att landet växte sig starkare ändrades perspektivet och nu betraktas Israel ofta som en illasinnad ockupationsmakt av dem som står till vänster i politiken i Europa. Enligt paneldeltagarna i Washington påverkar det situationen för Europas judiska befolkning negativt.

För det tredje diskuterades frågan om huruvida Europas stater är kapabla att bemöta extrema våldsyttningar som till exempel attacken mot tidskriften Charlie Hebdo, gisslandramat i den judiska livsmedelsbutiken utanför Paris eller dödsskjutningen vid den danska synagogan. Lite raljant konstaterade amerikanerna att europeisk polis är för otränad och "har för små pistoler" för att effektivt kunna hantera terrorism – och att detta utgör en del av hotbilden mot Europas judar.

De här åsikterna känns delvis hårdtagna och ensidiga – och med tanke på att USA:s historia är full av rasmotsättningar är det rätt stora stenar som kastas i glashuset. Men det faktum att diskussionen överhuvudtaget förs är intressant. Och i det större perspektivet är det uppenbart att det är oerhört mycket som står på spel: inte bara frågan om judarnas framtid i Europa, utan frågan om hur alla européer tillsammans ska kunna skapa ett välintegrerat, fredligt och välkomnande samhälle.

Johanna Möllerström

George Mason University och Institutet för Näringslivsforskning